

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 226/07-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. decembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť K. Š., P., zastúpeného advokátom JUDr. P. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj namietaného porušenia práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 a jemu predchádzajúcim postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v uvedenej veci v súvislosti s rozhodovaním o predĺžení lehoty trvania väzby v prípravnom konaní a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. Š. podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. novembra 2006 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 120/06 p o r u š e n é b o l o .

2. Krajský súd v Banskej Bystrici je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania K. Š. v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti K. Š. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. III. ÚS 226/07-27 z 21. augusta 2007 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť K. Š., P. (ďalej len „sťažovateľ“), z 25. januára 2007, v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a namietaného porušenia jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 a jemu predchádzajúcim postupom krajského súdu v predmetnej veci týkajúcej sa rozhodovania o predĺžení lehoty trvania sťažovateľovej väzby v prípravnom konaní, v trestnej veci vedenej v tom čase vyšetrovateľom Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v B. pod sp. zn. ČVS: KRP-95/OVK-BB-2005 a neskôr po podaní obžaloby Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 T 17/07.

Z obsahu sťažnosti a z pripojených príloh, ako aj z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. Tp 320/05, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že sťažovateľ bol v označenej trestnej veci vzatý do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 320/05 z 26. novembra

2005 podľa § 68 v spojení s § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku platného do 31. decembra 2005 s tým, že lehota väzby začala plynúť 23. novembra 2005.

Uznesením sudcu okresného súdu pre prípravné konanie sp. zn. Tp 320/05 z 2. mája 2006 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 57/06 z 18. mája 2006 bola lehota sťažovateľovej väzby predĺžená (už podľa ustanovení Trestného poriadku platného od 1. januára 2006) do 23. augusta 2006.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 87/06 z 22. augusta 2006 bola lehota sťažovateľovej väzby predĺžená do 23. novembra 2006.

Sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu v sťažnosti uviedol, že sudca pre prípravné konanie okresného súdu rozhodol na základe návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry v B. (ďalej len „prokurátor“) uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 10. novembra 2006 o predĺžení lehoty jeho väzby do 23. februára 2007. Po doručení písomného vyhotovenia označeného rozhodnutia podal proti nemu sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 zamietol.

Sťažovateľ namieta, že sudca okresného súdu pre prípravné konanie nepostupoval pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty jeho väzby do 23. februára 2007 zákonným spôsobom, pretože v rozpore s § 76 ods. 3 Trestného poriadku platného od 1. januára 2006 nerozhodol o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť dní pred uplynutím lehoty väzby. Podľa sťažovateľa *„Lehota na podanie sťažnosti skončila 20. 11. 2006, teda 3 dni pred uplynutím väzby, to znamená, že nemohla byť moja sťažnosť, ako súčasť spisu predložená nadriadenému súdu (KS) najneskôr 5 dní pred uplynutím väzby ... sudca pre prípravné konanie nedodrжал § 76 ods. 3 Tr. por., teda aj Krajský súd Banská Bystrica rozhodoval nezákonným spôsobom“*.

Sudca okresného súdu pre prípravné konanie ani krajský súd sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007 nevypočuli aj napriek tomu, že o to požiadal.

V uvedených súvislostiach sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenia okresného súdu (z 10. novembra 2006) a krajského súdu (z 23. novembra 2006) a im predchádzajúci procesný postup sudcu okresného súdu pre prípravné konanie a krajského súdu porušili jeho základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, ako aj procesné garancie zahrnuté v práve podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie sťažovateľovho základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu v predmetnej veci, aby tomuto súdu zakázal pokračovať v porušovaní sťažovateľových základných práv a slobôd, aby prikázal prepustiť sťažovateľa na slobodu, aby mu priznal finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Krajský súd sa k sťažnosti vyjadril podaním sp. zn. Spr. 1114/07 zo 6. septembra 2007, v ktorom poukázal na obsah odôvodnenia svojho uznesenia sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 uvedúc, že tieto dôvody považuje za relevantné a trvá na nich. Zároveň uviedol, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasí s upustením od konania verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci. V prílohe uvedeného podania predložil krajský súd ústavnému súdu zberný spis sp. zn. 5 Tpo 120/06 týkajúci sa posudzovaného konania.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní z 19. septembra 2007 doručenom ústavnému súdu 21. septembra 2007 oznámil, že sťažovateľ netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci (§ 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde), a zároveň uviedol, že sťažovateľ bol na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 To 185/07 z 22. augusta 2007 prepustený z väzby na slobodu.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom predložených listinných dôkazov a s obsahom veci sa týkajúcich súdnych spisov (vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. Tp 320/05 a zberného spisu krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 120/06) dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa vrátane jej príloh, z vyjadrenia krajského súdu, ako aj z obsahu predložených súdnych spisov a listinných dôkazov ústavný súd zistil nasledovný skutkový stav relevantný pre posúdenie sťažovateľovej sťažnosti:

Sudca okresného súdu vzal sťažovateľa po vypočutí do väzby uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 26. novembra 2005 z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku platného do 31. decembra 2005 s tým, že lehota sťažovateľovej väzby začala plynúť od 23. novembra 2005 od 16.50 h.

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd na neverejnom zasadnutí 19. decembra 2005 uznesením sp. zn. 5 Tpo 166/05 zamietol.

Sťažovateľ podal 31. januára 2006 prostredníctvom splnomocneného obhajcu žiadosť o prepustenie z väzby, eventuálne o jej nahradenie písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu žiadosť sťažovateľa uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 28. februára 2006 na neverejnom zasadnutí zamietol. Nevyhovel ani návrhu na nahradenie sťažovateľovej väzby písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd na neverejnom zasadnutí 25. apríla 2006 uznesením sp. zn. 5 Tpo 36/06 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie okresného súdu z 28. februára 2006.

Okresnému súdu bol 12. apríla 2006 doručený návrh prokurátora na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby (ako aj na predĺženie lehoty väzby ďalších dvoch spoluobvinených) do 23. novembra 2006. Obhajca sťažovateľa sa k návrhu vyjadril podaním z 18. apríla 2006 doručeným okresnému súdu 20. apríla 2006. V ten istý deň (20. apríla 2006) doručil okresnému súdu v mene sťažovateľa ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby alebo jej nahradenie písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 2. mája 2005 predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa a ďalších dvoch spoluobvinených do 23. augusta 2006 konštatujúc, že dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 [pôvodne podľa § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku platného a účinného do 31. decembra 2005] u obvinených (vrátane sťažovateľa, ktorý bol sedemkrát súdom trestaný, predovšetkým za majetkovú trestnú činnosť) naďalej trvajú. Poukázal pritom na dlhodobosť, rozsiahlosť a organizovaný charakter vyšetrovanej majetkovej trestnej činnosti (z účasti na ktorej bol sťažovateľ podozrivý), ktorá predstavovala určitý zdroj príjmov. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu však zároveň uviedol, že nevyhovel návrhu prokurátora (pokiaľ ide o navrhovanú dobu predĺženia sťažovateľovej väzby), pretože čas do 23. augusta 2006 považuje „... za čas dostatočný na to, aby bolo vyšetrowanie skončené aj s poukazom na to, že všetky podstatné dôkazy už boli obstarané, prípadne sa spracúvajú (znalecké posudky)“.

Proti uvedenému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd na neverejnom zasadnutí 18. mája 2006 uznesením sp. zn. 5 Tpo 57/06 zamietol (zároveň neprijal v sťažnosti ponúknutý písomný sľub sťažovateľa, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, nedopustí sa trestnej činnosti a bude rešpektovať všetky obmedzenia a povinnosti, ktoré mu súd v súvislosti s prepustením na slobodu uloží). Na námietku sťažovateľa obsiahnutú v sťažnosti, že sudca pre prípravné konanie okresného súdu ho pred rozhodnutím o predĺžení lehoty trvania jeho väzby osobne nevyočul (a rozhodol v jeho neprítomnosti), reagoval krajský súd argumentáciou, že „... takýto postup zo strany sudcu pre prípravné konanie nie je vylúčený v zmysle § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Tr. por., v znení zákona č. 650/2005 Z. z.“.

Sťažovateľ podal 7. júna 2006 prostredníctvom splnomocneného obhajcu žiadosť o prepustenie z väzby. Sudca pre prípravné konanie nariadil 16. júna 2006 na prerokovanie žiadosti verejné zasadnutie, ktorého termín stanovil na 22. jún 2006. Oznámenie o termíne konania prevzal prokurátor 20. júna 2006 a obhajca 21. júna 2006.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu 22. júna 2006 konštatoval neprítomnosť obhajcu sťažovateľa na verejnom zasadnutí s tým, že „... zo žiadosti je zistiteľné, že si nevyžaduje osobný výsluch obvineného, preto sa termín verejného zasadnutia zrušuje a bude rozhodnuté o žiadosti sudcom pre prípravné konanie. Aj vzhľadom na to, že ide o väzobnú vec, ktorá má byť prejednaná prednostne a sudca nastupuje na plánovanú dovolenku.“ Následne sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 26. júna 2006 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 7. júna 2006 zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: „... aj keď sa podozrenie zoslabuje, zároveň je potrebné poukázať aj na osobu obvineného, doposiaľ bol sedemkrát súdom trestaný najmä pre majetkovú trestnú činnosť, naposledy trestným rozkazom Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 T 89/05 pre § 221 ods. 1 Tr. zák. a iné.

Tieto skutočnosti naznačujú, že väzba je v tomto prípade aj prihliadnúc na jej dĺžku primeraným inštitútom vo vzťahu k obvinenému Š.

Sudca pre prípravné konanie v zmysle nálezov Ústavného súdu SR aj Súdu pre ľudské práva, určil termín verejného zasadnutia za účelom výsluchu obvineného, na tento termín sa neustanovil obhajca, doručenie predvolania nebolo vykázané. Nakoľko sudca nastupuje na riadnu dovolenku, ďalší termín prichádzal do úvahy až po 20. 07. 2006, čo by už bol neprimeraný čas na rozhodovanie o žiadosti obvineného, pričom nedostatok výsluchu obvineného môže byť nahradený postupom nadriadeného súdu v prípade podania sťažnosti a toho, ak tento súd zváži, že je potrebný výsluch obvineného.“

Okresnému súdu bol 28. júla 2006 doručený návrh prokurátora z 27. júla 2006 na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby (ako aj na predĺženie lehoty väzby ďalších dvoch spoluobvinených) do 23. novembra 2006. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu prerokoval návrh 8. augusta 2006 na verejnom zasadnutí za účasti sťažovateľa, dotknutých spoluobvinených, obhajcov a prokurátora, pričom uznesením sp. zn. Tp 320/05 rozhodol, že

lehotu väzby s'ážovateľa, ako aj ďalších dvoch spoluobvinených nepredlžuje. Podľa jeho názoru pominula hrozba, že prepustením s'ážovateľa na slobodu bude zmarené alebo podstatne s'ážené dosiahnutie účelu trestného konania, keďže: „... *Podstatné dôkazy už boli obstarané a aj pokiaľ ide o obavu z pokračovania trestnej činnosti je nutné poukázať na odstup posledných skutkov, ktoré mali obvinení spáchať od vznesenia obvinení.*

Už nie je možné očakávať podstatnú zmenu dôkaznej situácie a preto zrejme nemôže prepustením obvinených na slobodu byť zmarený alebo s'ážovaný účel trestného konania.“

Prokurátor podal proti rozhodnutiu s'ážnosť, ktorú doplnil písomným podaním doručeným okresnému súdu 11. augusta 2006, a v ten istý deň predložil okresnému súdu žiadosť s'ážovateľa z 2. augusta 2006 o prepustenie z väzby podanú 3. augusta 2006. V tejto žiadosti s'ážovateľ namietal, že nebol v rámci rozhodovania o návrhu prokurátora z 12. apríla 2006 na predĺženie lehoty jeho väzby vypočutý sudcom pre prípravné konanie okresného súdu ani krajským súdom (v konaní o s'ážnosti).

Krajský súd na neverejnom zasadnutí 22. augusta 2006 uznesením sp. zn. 5 Tpo 87/06 zrušil uznesenie sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. Tp 320/05 z 8. augusta 2006, ktorým nebolo vyhovené návrhu prokurátora z 27. júla 2006 na predĺženie lehoty s'ážovateľovej väzby, a lehotu väzby s'ážovateľa predĺžil do 23. novembra 2006.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu nariadil 28. augusta 2006 na prerokovanie žiadosti s'ážovateľa z 2. augusta 2006 o prepustenie z väzby verejné zasadnutie. Jeho termín stanovil na 12. september 2006. Na tomto zasadnutí prerokoval žiadosť za prítomnosti s'ážovateľa, jeho obhajcu a prokurátora a uznesením sp. zn. Tp 320/05 žiadosť s'ážovateľa zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolal na uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 87/06 z 22. augusta 2006, ktorým bola lehota s'ážovateľovej väzby predĺžená do 23. novembra 2006.

S'ážovateľ podal proti rozhodnutiu s'ážnosť 20. septembra 2006. Krajský súd na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2006 uznesenie sudcu pre prípravné konanie

okresného súdu sp. zn. Tp 320/05 z 12. septembra 2006 zrušil, avšak iba z dôvodu aplikácie nesprávneho ustanovenia Trestného poriadku, pričom sám vo veci rozhodol tak, že žiadosť sťažovateľa z 2. augusta 2006 o prepustenie z väzby zamietol. K námietke sťažovateľa o nevypočutí sudcom pre prípravné konanie okresného súdu ani krajským súdom v súvislosti s rozhodovaním o návrhu prokurátora z 12. apríla 2006 na predĺženie lehoty jeho väzby krajský súd uviedol, že tento postup umožňovalo ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku, pričom „... *pri ďalšom rozhodovaní o predĺžení väzby však uvádzaný eventuality nedostatok bol zhojený, pretože obvinený bol sudcom pre prípravné konanie k veci vypočutý. Bol tiež vypočutý k prejednávanej žiadosti o prepustenie z väzby.*“

Sťažovateľ podaním z 12. októbra 2006 adresovaným sudcovi pre prípravné konanie okresného súdu, ktorý rozhodoval vo veci sťažovateľovej väzby (vedenej pod sp. zn. Tp 320/05), požiadal „... *o ustanovenie obhajcu, nakoľko som dňa 11. 10. 2006 zrušil plnú moc na obhajobu mnou zvolenému obhajcovi JUDr. P. M. z dôvodu nedostatku prostriedkov na úhradu obhajoby*“.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu nariadil 17. októbra 2006 súdnej kancelárii predložiť uvedené podanie sťažovateľa z 12. októbra 2006 „... *službu konajúcemu sudcovi ...*“. Podanie bolo zaevidované pod sp. zn. 0 Tp 176/06.

Okresnému súdu bol následne 20. októbra 2006 doručený návrh prokurátora na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby (ako aj na predĺženie lehoty väzby ďalších dvoch spoluobvinených) do 23. februára 2007. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu nariadil 23. októbra 2006 na prerokovanie návrhu prokurátora verejné zasadnutie, ktorého termín stanovil na 9. november 2006. Oznámenie o termíne konania verejného zasadnutia bolo 24. októbra 2006 zaslané bývalému obhajcovi sťažovateľa, advokátovi JUDr. P. M.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu 9. novembra 2006 konštatoval neprítomnosť advokáta JUDr. P. M. na verejnom zasadnutí uvedúc: „... *Pred začatím verejného zasadnutia sa zisťuje, že sa nedostavil obhajca obvineného K. Š.*“

Vo vzťahu k obv. K. Š. sa zrušuje termín verejného zasadnutia s tým, že o návrhu na predĺženie lehoty trvania jeho väzby bude rozhodnuté na neverejnom zasadnutí.“

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu následne uznesením uložil advokátovi JUDr. P. M. poriadkovú pokutu a určil termín neverejného zasadnutia na prerokovanie návrhu prokurátora na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby na 10. november 2006.

Uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 10. novembra 2006 rozhodol sudca pre prípravné konanie okresného súdu o predĺžení lehoty sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: *„Sudca pre prípravné konanie vo veci určil termín verejného zasadnutia na 9. 11. 2006, na ktoré sa však nedostavil obhajca obvineného, ktorý túto povinnosť mal, napriek tomu, že mu bola obvineným vypovedaná plná moc, nakoľko obvinenému nebol zatiaľ ustanovený obhajca, ktorý by aj fakticky obhajobu prevzal.*

Pre neprítomnosť obhajcu súd nemohol vo vzťahu k obv. Š. vykonať verejné zasadnutie, a preto rozhodoval na zasadnutí neverejnom, čo nie je v rozpore s ust. Trestného poriadku - § 72 ods. 2 Tr. por.

Toto konštatovanie vyplýva z toho, že obvinený sa nevyjadril k návrhu na predĺženie trvania väzby, ktorý mu bol doručený a súd tak zachovať rovnosť zbraní, ako z toho, že naposledy bolo o jeho väzbe rozhodnuté dňa 26. 9. 2006 Krajským súdom v Banskej Bystrici, keď bola jeho žiadosť zamietnutá. (...)

Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, v ktorej okrem iného poukázal na skutočnosť, že nebol pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania jeho väzby vypočutý sudcom pre prípravné konanie okresného súdu z dôvodu neúčasti bývalého obhajcu, ktorému síce odvolal splnomocnenie pre nedostatok finančných prostriedkov, avšak túto skutočnosť bezodkladne oznámil okresnému súdu (podaním z 12. októbra 2006). Vzhľadom na túto skutočnosť požiadal sťažovateľ krajský súd, aby ho pred rozhodnutím o sťažnosti osobne vypočul a umožnil mu tak osobne sa vyjadriť k veci. Sťažnosť z 20. novembra 2006 bola doručená okresnému súdu 22. novembra 2006. V ten istý deň bola predložená krajskému súdu.

Krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 sťažnosť zamietol, a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „Vyššie označeným uznesením sudca pre prípravné konanie Okresného súdu v Banskej Bystrici vyhovel žiadosti krajského prokurátora na predĺženie väzby obvinenému a väzbu K. Š. podľa § 76 ods. 2 Tr. por. predĺžil do 23. 2. 2007. (...)

Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podal obvinený sťažnosť, ktorú v podstate odôvodnil tým, že doteraz vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by spáchal skutky, pre ktoré je stíhaný, že bolo ukrátené jeho právo na obhajobu a že sa mu narodila dcéra. Navrhol preto, aby bol z väzby prepustený.

Na podklade podanej sťažnosti krajský súd podľa § 192 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia a tiež konanie, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že sťažnosť obvineného je nedôvodná.

Krajský súd po preskúmaní príslušného spisového materiálu, dotýkajúceho sa väzby obvineného zistil, že boli splnené všetky procesné podmienky na rozhodnutie o návrhu prokurátora na predĺženie väzby, uvedené v § 76 ods. 1, 3, 6 Tr. por. A aj dôvody na jej predĺženie predpokladané v ustanovení § 76 ods. 1 Tr. por.

(...)

(...) dôvody väzby u obvineného trvajú aj naďalej, pričom v tejto súvislosti poukazuje krajský súd na svoje predchádzajúce rozhodnutia týkajúce sa jeho väzby.

S poukazom na charakter trestnej činnosti, pre ktorú bolo začaté trestné stíhanie sa na dôvodnosti ďalšieho trvania väzby doposiaľ nič nezmenilo. (...)

(...) Doba predĺženia väzby u obvineného tak, ako to požadoval krajský prokurátor, t. j. do 23. 2. 2007 podľa názoru krajského súdu zodpovedá rozsahu a vecnej náročnosti dokazovania, ktoré bude potrebné v danej veci v rámci prípravného konania vykonať.

Obvinený je stíhaný za zločiny a trvanie väzby v prípravnom konaní nesmie prekročiť 18 mesiacov, pričom po požadovanom predĺžení to bude 15 mesiacov.

Predĺženie lehoty trvania väzby u obvineného do 23. 2. 2007 na neverejnom zasadnutí, považoval preto aj odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konkrétne skutočnosti za opodstatnené a zákonné.“

Okresný súd následne 14. decembra 2006 ustanovil sťažovateľovi „opatrením“ sp. zn. 0 Tp 176/06 za obhajcu v jeho trestnej veci advokáta JUDr. P. M., ktorý obhajoval sťažovateľa v uvedenej trestnej veci pôvodne na základe splnomocnenia.

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

2. Sťažovateľ namietal porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru argumentujúc, že postupom krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 5 Tpo 120/06 (naväzujúcom na postup okresného súdu vo veci sp. zn. Tp 320/05 v súvislosti s uznesením z 10. novembra 2006) mu bolo odoprené osobne sa zúčastniť konania pred súdom a osobne sa k veci vyjadriť, pričom rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 sa nevysporiadalo ani s porušením § 76 ods. 3 Trestného poriadku (platného a účinného od 1. januára 2006) postupom okresného súdu v súvislosti s uznesením sp. zn. Tp 320/05 z 10. novembra 2006.

V ustanoveniach čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu, je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná. Zároveň je v nich obsiahnuté právo obvineného nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania, pokiaľ by mala byť táto doba prekročená. V označených ustanoveniach ústavy sú teda obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (pozri napr. nález III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Rešpektovanie základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy u osoby pozbavenej osobnej slobody väzbou, preto nevyhnutne zahŕňa zabezpečenie základných procesných záruk vyžadovaných v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru v konaní súdu, ktorého predmetom je rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby obvineného.

Osoba vo väzbe musí mať v každom prípade možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe a vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa jej dôvodnosti a zákonnosti. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany (prokurátora) ohľadne odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Za týmto účelom jej musí byť poskytnutá možnosť nahliadnuť do spisu (pokiaľ o to požiada) pričom jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp „rovnosti zbraní“). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu „rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (pozri napr. nález III. ÚS 198/05).

Podstatnou súčasťou procesných záruk v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v prípadoch, keď pozbavenie osobnej slobody dotknutej osoby spadá pod čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, je aj osobná prítomnosť obvineného v konaní pred súdom umožňujúca

mu osobne sa k veci vyjadriť, pretože sama osebe predstavuje významnú garanciu rešpektovania práv obvineného (obdobne napr. III. ÚS 84/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 315/06) a za určitých okolností môže predstavovať nevyhnutný predpoklad na rešpektovanie základných procesných garancií uplatniteľných vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“).

Avšak rozhodnutie súdu bez osobnej účasti obvineného v konaní týkajúcom sa preskúmania zákonnosti jeho väzby nemusí v každom jednotlivom prípade predstavovať zásah do základných práv a slobôd obvineného. Rešpektovanie práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a v čl. 5 ods. 4 dohovoru vyžaduje, aby v priebehu väzby obvineného bola procesná záruka spočívajúca v jeho možnosti byť osobne prítomný v konaní pred súdom a osobne sa k veci vyjadriť rešpektovaná v rámci periodickej súdnej kontroly väzby (v rámci konaní spadajúcich pod režim čl. 5 ods. 4 dohovoru) v primeraných (t. j. v relatívne krátkych) časových intervaloch. Osobná prítomnosť obvineného v konaní pred súdom je nevyhnutná vždy, keď to vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu vyžaduje povaha skutočností (tvrdení a skutkových okolností), ktoré majú byť predmetom posúdenia súdom, alebo je ak vzhľadom na procesnú situáciu a povahu prerokovaných skutočností zabezpečenie osobnej prítomnosti obvineného nevyhnutným predpokladom rešpektovania kontradiktórnosti konania a princípu „rovnosti zbraní“ (mutatis mutandis III. ÚS 34/07).

V posudzovanom prípade trvala väzba sťažovateľa, v čase rozhodovania krajského súdu ohľadne jej ďalšieho predĺženia do 23. februára 2007, jeden rok. Počas tohto obdobia súdy preskúmavali zákonnosť a opodstatnenosť sťažovateľovej väzby v konaní, na ktoré sa vzťahuje režim čl. 5 ods. 4 dohovoru, dvanásťkrát (počnúc rozhodovaním krajského súdu 19. decembra 2005 o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby, až po uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006).

Sťažovateľ bol k veci osobne vypočutý v dvoch prípadoch. Prvýkrát na verejnom zasadnutí okresného súdu 8. augusta 2006, na ktorom bol prerokovaný návrh prokurátora z 27. júla 2006 na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby do 23. novembra 2006. Na tomto zasadnutí sudca pre prípravné konanie okresného súdu návrhu prokurátora nevyhoviel

a lehotu sťažovateľovej väzby nepredĺžil, pretože dospel k záveru, že pominula hrozba zmarenia alebo podstatného sťaženia dosiahnutia účelu trestného konania v prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu. Krajský súd sa v konaní o sťažnosti podanej prokurátorom proti tomuto uzneseniu s názorom sudcu pre prípravné konanie okresného súdu nestotožnil a zrušiac jeho rozhodnutie z 8. augusta 2006 sám rozhodol o predĺžení lehoty sťažovateľovej väzby do 23. novembra 2006. Krajský súd tak rozhodol na neverejnom zasadnutí (22. augusta 2006) bez účasti sťažovateľa a bez toho, aby sťažovateľa osobne vypočul.

V druhom prípade bol sťažovateľ osobne vypočutý opäť sudcom pre prípravné konanie okresného súdu na verejnom zasadnutí 12. septembra 2006 v súvislosti s prerokovaním jeho žiadosti z 2. augusta 2006 o prepustenie na slobodu. Na tomto zasadnutí sudca pre prípravné konanie okresného súdu žiadosť sťažovateľa zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa pritom odvolal na právny názor krajského súdu vyjadrený v jeho uznesení sp. zn. 5 Tpo 87/06 z 22. augusta 2006, ktorým rozhodol o predĺžení lehoty sťažovateľovej väzby do 23. novembra 2006.

Z týchto, ako aj z ďalších skutkových zistení ústavného súdu (uvedených v bode II tohto nálezu) je zrejmé, že sťažovateľova väzba sa v období po 23. auguste 2006 opierala o rozhodnutie a právny názor krajského súdu (právnym titulom pre ďalšie trvanie sťažovateľovej väzby v období od 23. augusta 2006 do 23. novembra 2006 bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 87/06 z 22. augusta 2006, pričom na závery v ňom uvedené sa odvolával sudca pre prípravné konanie okresného súdu aj v súvislosti s neskorším preskúmaním zákonnosti sťažovateľovej väzby). Krajský súd však sťažovateľa nikdy v súvislosti rozhodovaním o zákonnosti ďalšieho trvania jeho väzby osobne nevypočul a neumožnil mu byť prítomný v konaní o tejto veci.

Aj sťažovateľom napádané uznesenie sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 vydal krajský súd na neverejnom zasadnutí potvrdiac ako zákonný procesný postup sudcu pre prípravné konanie okresného súdu v súvislosti s prerokovaním návrhu prokurátora na ďalšie predĺženie sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu rozhodol o tomto návrhu prokurátora na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2006 (na rozdiel od väzobne stíhaných ďalších spoluobvinených vo vzťahu, ku ktorým prerokoval návrh na verejnom zasadnutí 9. novembra 2006). Svoj postup odôvodnil tým, že na verejné zasadnutie nariadené na 9. november 2006 sa nedostavil obhajca sťažovateľa, ktorý mal povinnosť (aj napriek odvolaniu splnomocnenia sťažovateľom) plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom, ako aj tým, že znenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku umožňuje prerokovať a rozhodnúť o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby obvineného na neverejnom zasadnutí.

Sťažovateľ túto argumentáciu sudcu pre prípravné konanie okresného súdu napadol s tým, že o ustanovenie nového obhajcu požiadal ešte pred podaním návrhu prokurátora na predĺženie lehoty jeho väzby. V sťažnosti z 20. novembra 2006 taktiež poukázal na ustanovenie § 76 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého sudca pre prípravné konanie rozhodne o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť dní pred uplynutím lehoty väzby; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá sa má predĺžiť.

Krajský súd reagoval v odôvodnení uznesenia sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 na argumentáciu sťažovateľa iba tvrdením, že „...boli splnené všetky procesné podmienky na rozhodnutie o návrhu prokurátora na predĺženie väzby, uvedené v § 76 ods. 1, 3, 6 Tr. por. ...“, pričom predĺženie lehoty trvania sťažovateľovej väzby na neverejnom zasadnutí považoval „... za opodstatnené a zákonné ...“ bez toho, aby svoje závery v tomto smere (z hľadiska sťažovateľových námietok obsiahnutých v sťažnosti z 20. novembra 2006) bližšie odôvodnil.

Povinnosť súdov vyplývajúca zo základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy postupovať v prípade trestného stíhania obvinenej osoby a v prípade jej pozbavenia osobnej slobody väzbou „spôsobom, ktorý ustanoví zákon“, vyžaduje, aby procesný postup súdu konajúceho vo veci rešpektoval nielen ustanovenia všeobecne záväzných právnych

predpisov s právnou silou zákona (v danom prípade predovšetkým Trestného poriadku), ale taktiež aj ustanovenia príslušných medzinárodných zmlúv, ktoré sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a v zmysle čl. 7 ods. 5 a čl. 154c ods. 1 ústavy majú pred zákonom prednosť, ak poskytujú väčší **štandard** ochrany základných práv a slobôd.

V danej situácii požiadavky vyplývajúce z práv zaručených v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 5 ods. 4 dohovoru vyžadovali zo strany krajského súdu taký procesný postup, ktorý by umožnil sťažovateľovi osobnú prítomnosť v konaní pred ním, vrátane možnosti osobne sa vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa dôvodnosti a zákonnosti ďalšieho trvania jeho väzby, alebo adekvátnu reakciu na procesný postup sudcu pre prípravné konanie okresného súdu v súvislosti s prerokovaním návrhu prokurátora na ďalšie predĺženie sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007.

Podaním z 12. októbra 2007 oznámil sťažovateľ okresnému súdu, že odvolal splnomocnenie svojmu obhajcovi v jeho trestnej veci z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na úhradu trov obhajoby, a zároveň požiadal, aby mu bol obhajca ustanovený okresným súdom [v sťažovateľovom prípade išlo o prípad povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku]. Tieto skutočnosti boli okresnému súdu známe najneskôr od 17. októbra 2006, teda ešte pred podaním návrhu prokurátora na predĺženie sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007 a v dostatočnom časovom predstihu pred konaním verejného zasadnutia nariadeného na 9. november 2006.

Okresný súd ustanovil sťažovateľovi za obhajcu toho istého advokáta, ktorý pôvodne obhajoval sťažovateľa v predmetnej trestnej veci na základe splnomocnenia. Urobil tak však až takmer po dvoch mesiacoch (14. decembra 2006) aj napriek tomu, že v zmysle § 40 ods. 1 Trestného poriadku bol povinný ustanoviť sťažovateľovi obhajcu „bez meškania“.

V tejto situácii interpretoval a aplikoval sudca pre prípravné konanie okresného súdu ustanovenia Trestného poriadku takým spôsobom, že s poukazom na neúčast' obhajcu sťažovateľa na verejnom zasadnutí odoprel sťažovateľovi možnosť osobne sa k veci vyjadriť a byť prítomný pri rozhodovaní o ďalšom trvaní jeho väzby.

Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za neopomenuteľné, že zmyslom a účelom ustanovení § 37, § 40, § 43, § 72 ods. 2, § 76 ods. 2 až 4, § 292 ods. 4 a § 293 ods. 9 Trestného poriadku je poskytnúť obvinenému procesné podmienky zabezpečujúce účinnú a dostatočnú možnosť obhajoby (v zmysle ochrany svojich práv a právom chránených záujmov v trestnom konaní). Za ústavne konformný preto nemožno považovať taký výklad a aplikáciu uvedených ustanovení Trestného poriadku, v rámci ktorého sudca pre prípravné konanie alebo súd rozhodujúci vo väzobnej veci na základe konštatovania, že nie je splnená niektorá z uvedených procesných podmienok majúcich zabezpečiť účinnú možnosť ochrany práv obvineného, zvolí taký procesný postup, ktorý vo svojich dôsledkoch obmedzí možnosť ochrany práv a právom chránených záujmov obvineného ešte zásadnejším spôsobom.

Povinnosťou sudcu pre prípravné konanie okresného súdu, ako aj povinnosťou krajského súdu v danej situácii bolo v súlade s čl. 17 ods. 2 ústavy interpretovať a aplikovať ustanovenia Trestného poriadku ústavne konformným spôsobom (v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 5 ods. 4 dohovoru) a v prípade, ak by text ustanovení Trestného poriadku takýto výklad v okolnostiach daného prípadu vylučoval, prednostne aplikovať čl. 5 ods. 4 dohovoru na základe čl. 154c ods. 1 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 34/07).

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v posudzovanom prípade takýmto spôsobom nepostupoval. Sám neumožnil sťažovateľovi byť osobne prítomný v konaní týkajúcom sa posúdenia zákonnosti ďalšieho trvania jeho väzby a osobne sa k veci vyjadriť a zároveň neposkytol sťažovateľovi súdnu ochranu vo vzťahu k postupu sudcu pre prípravné konanie okresného súdu v súvislosti s prerokovaním návrhu prokurátora na ďalšie predĺženie sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007.

V dôsledku toho došlo procesným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 120/06, ako aj jeho uznesením sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 k porušeniu sťažovateľových práv zaručených v čl. 17 ods. 2 ústavy a v čl. 5 ods. 4 dohovoru.

3. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho práv zaručených v ústave a v dohovore uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 a jemu predchádzajúcim procesným postupom krajského súdu v označenej veci. Taktiež navrhol, aby ústavný súd zakázal krajskému súdu pokračovať v porušovaní jeho základných práv a slobôd a aby prikázal prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu.

Ústavný súd (už z dôvodov skôr uvedených) vyslovil, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 a jemu predchádzajúcim procesným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 120/06 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu).

Ústavný súd už však nerozhodoval o ďalších sťažovateľom navrhnutých opatreniach na odstránenie zisteného porušenia ústavnosti (o návrhu na uloženie zákazu krajskému súdu vo vzťahu k prípadnému pokračovaniu v porušovaní práv sťažovateľa a o návrhu na uloženie príkazu prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu), taktiež nezrušil sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 120/06 z 23. novembra 2006 a nevrátil vec krajskému súdu, aby o nej ďalej konal a opäť rozhodol. Sťažovateľ bol na základe právoplatného uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 To 185/07 z 22. augusta 2007 prepustený na slobodu, v dôsledku čoho ďalšie rozhodovanie o jeho väzbe stratilo opodstatnenie.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 3 výrokovej časti nálezu).

4. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal prostredníctvom svojho právneho zástupcu priznať z dôvodu nemajetkovej ujmy finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk.

Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje fakultatívny prostriedok nápravy porušenia ústavnosti zisteného a vysloveného meritórnym rozhodnutím (nálezom) ústavného súdu v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy. Pri rozhodovaní o jeho priznaní (vrátane určenia jeho výšky) vychádza ústavný súd zo zásad spravodlivosti so zreteľom na konkrétne okolnosti každého individuálneho prípadu.

Po zvážení sťažovateľovho návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia dospel ústavný súd k záveru, že vzhľadom na okolnosti daného prípadu predstavuje výrok ústavného súdu uznávajúci a deklarujúci porušenie základných práv sťažovateľa, dostatočnú satisfakciu za porušenie jeho základných práv a slobôd (so zreteľom na skutočnosť, že sťažovateľ už bol v označenej trestnej veci prepustený z väzby na slobodu).

V tejto súvislosti prihliadol najmä na skutočnosť, že k vyvolaniu procesnej situácie, v rámci ktorej došlo k ústavným súdom zistenému a vyslovenému porušeniu práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru, nepopierateľným a podstatným spôsobom prispel aj postup sťažovateľovho právneho zástupcu. Ten mal, ako obhajca sťažovateľa v predmetnom trestnom konaní aj napriek odvolaniu splnomocnenia zo strany sťažovateľa, v zmysle § 43 ods. 3 Trestného poriadku povinnosť plniť svoje povinnosti vyplývajúce z obhajoby až do jej skutočného prevzatia iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom. V rámci okolností daného prípadu to predstavovalo povinnosť obhajcu zúčastniť sa verejného

zasadnutia, na ktorom mal byť prerokovaný návrh prokurátora na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby do 23. februára 2007, prípadne bez zbytočného odkladu, a včas upozorniť okresný súd na prípadné závažné okolnosti, ktoré by mu v účasti na verejnom zasadnutí bránili. Právny zástupca sťažovateľa tieto povinnosti nesplnil. Z uvedeného dôvodu ústavný súd návrhu na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia nevyhovel (bod 3 výrokovej časti nálezu).

5. Sťažovateľ žiadal v rámci konania pred ústavným súdom priznať náhradu svojich trov konania, ktorej výšku vyčíslil jeho právny zástupca sumou 6 296 Sk. Trovy právneho zastúpenia špecifikoval bližšie právny zástupca sťažovateľa podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ako odmenu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 a príslušnú paušálnu náhradu hotových výdavkov.

Pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 1 a 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. s tým, že predmet konania pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03).

Podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. je základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2007 v konaní pred ústavným súdom predstavuje sumu 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi, ktorý bol v konaní úspešný, náhradu trov jeho právneho zastúpenia v ním požadovanej sume 6 296 Sk [2 x 2 970 Sk za úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a 2 x 178 Sk ako hodnota režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.].

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2007